

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXIX.

ČÍSLO 5

MÁJ 2021

Priatelia

Otvorené kostoly - Nepalské hody - Spolu pre Etiópiu - Plaščenica
Zo spolužiakov manželia - Sviatosť lásky - Cena priateľov - Pokoj s Tebou

Veľkonočná vigília v piaristickom Kostole Najsvätejšej Trojice, 3. apríla 2021

Zmysel života

Čo je zmyslom života? Dosiahnuť blaženosť, radosť, šťastie, pokoj... Alebo nájsť priateľstvo? Čo z toho je dôležitejšie? Myslím si, že priateľstvo. Lebo ak nájdeme skutočné a dobré priateľstvo, tak budeme aj šťastní aj radostní.

Môžeme mať rôzne priateľstvá. No len to skutočné priateľstvo nás posúva dopredu, posilňuje nás. Priateľ je vždy pri nás, dokáže nás vypočuť, rozveseliť, ale aj usmerniť či napomenúť.

Určite poznáme veľa výrokov o priateľstve, ktoré nás potešia a povzbudia. Napríklad:

*„Ak chceš byť šťastný jeden deň, opi sa!
Ak chceš byť šťastný jeden rok, zamiluj sa!
Ak chceš byť šťastný celý život, maj super priateľov!“*

Nebojme sa hľadať počas života priateľov. Samozrejme, prežijeme to aj bez nich, stačí sa zatvoriť do svojho bytu/domu a vyhýbať sa ľuďom; nikomu nič ne-

hovoriť, aby nás náhodou nezradili alebo sa nám nevysmiali kvôli tomu, akí sme. No budeme vtedy šťastní?

K priateľstvu patrí aj riziko. No oplatí sa to risknúť a začať ľuďom dôverovať, uvoľniť sa a na nič sa nehrať, skrátka byť slobodní. Priateľstvo môžeme mať ešte s niekým... S Bohom. Na priateľstvo však treba dvoch. Boh už spravil prvý krok a čaká, kedy aj my prideme za ním. On nás vypočuje, poteší a povzbudí.

Nebojme sa rozprávať s Bohom, rozvíjať s ním vzťah a vytvárať pevné priateľstvo! Nezabúdajme, že on nás nesklame, ale práve naopak, stále odpúšťa a miluje.

Text a ilustrácia: Dominik Kučera, kaplán

Kostoly sa otvorili po viac ako troch mesiacoch

Aj kostoly v našom meste boli po viac ako troch mesiacoch veriacim sprístupnené na verejné bohoslužby. Udialo sa tak 19. apríla 2021, keď vláda v dôsledku klesajúceho počtu nakazených koronavírusom čiastočne uvoľnila opatrenia.

Počas dlhého obdobia - od 1. januára až do 1. apríla tohto roku - nebolo oficiálne možné ani individuálne pristupovať k sviatostiam. Veriaci tak boli odkázaní iba na prenosy sv. omší prostredníctvom televízie, rozhlasu a internetu či hľadanie iných foriem prehlbenia osobnej viery. Záujem o možnosť prijať sviatosť zmierenia či Eucharistiu bol teda po týchto troch mesiacoch uzatvorenia napríklad na dvore u piaristov, kde veriacim slúžili i ostatní kňazi z farnosti, enormný.

Aj po 19. apríli sa do kostola - najmä v nedeľu - ešte nedostanú všetci záujemcovia. Povolnený je iba 1 účastník na 15 metrov štvorcových, do kostolov sa teda zmestí len pár desiatok ľudí. Všetci musia i naďalej dodržiavať prísne opatrenia.

-ph-

Hodová sv. omša bola odvysielaná online

Už druhý rok po sebe nebolo kvôli zlej pandemickej situácii na 4. veľkonočnú nedeľu (Nedeľu Dobrého pastiera) možné sláviť tradičnú hodovú svätú omšu pri necpalскеj kaplnke. Tentoraz však bola vďaka iniciatíve Necpalana Pavla Bátoru odvysielaná aspoň prostredníctvom internetu.

Hodovú sv. omšu slúžil v interiéri Kaplnky Nepoškvrneného Srdca Panny Márie v nedeľu 25. apríla pán farár prievidskej farnosti Marek Sabol. V úvode svätej omše pripomenul, že uplynulo už 120 rokov odvtedy, ako bola táto kaplnka postavená a stala sa takpovediac „duchovným centrom“ Necpál.

Vo svojej homílii sa pán farár upriamil na tému kontroliek v našom živote a konkrétne na kontrolky, ktoré nám začínajú blikať pri téme kňazstva. Mnohí kňazi, s ktorými sme sa v živote stretli, zlyhali; ďalší sú už starí a odchádzajú na odpočinok; záujemcov o kňazstvo spomedzi mladých je čoraz menej. Podľa kardinála Saraha, ktorého pán farár citoval, však na to existuje

liek. „Namiesto kritizovania kňazov choď a oprav svoju vieru, svoju nádej, svoju lásku k blížnemu, svoju lásku i vernosť. Ak nie sú svätí oni, buď svätým ty a naprávaj veci, ktoré sa pokazili.“ Dôležitejšia v tom všetkom je modlitba ako efektívny aktivizmus. „Chcete Cirkev znova postaviť na nohy? Padnite teda na kolena,“ zdôraznil slovami kardinála Saraha pán farár.

Svätú omšu sledovalo prostredníctvom Facebooku či YouTube niekoľko stoviek ľudí. I to svedčí o tom, že hodová slávnosť žije v srdciach Necpalanov aj napriek pandémie. Všetci veria, že o rok sa na nej budú môcť stretnúť už i naživo.

Petra Humajová

(Záznam sv. omše nájdete na farapd.sk.)

Hodnota každého človeka je nevyčísľiteľná

Slávenie veľkonočného trojdnia sa tento rok, podobne ako v roku 2020, nemohlo v chrámoch konať za účasti verejnosti. Veľké množstvo farností a reholí sa preto rozhodlo poskytnúť veriacim živé vysielanie, aby tak mohli sláviť najväčšie sviatky v kresťanskom liturgickom roku aspoň doma pri svojich obrazkách. Urobili tak aj piaristi z Prievidze.

Veľký týždeň pripadol na pomerne skorý dátum. Začal sa v pondelok 29. marca a vyvrcholil na Veľkonočnú nedeľu 4. apríla. V dňoch 1., 2. a 3. apríla sa teda v piaristickom Kostole Najsvätejšej Trojice slúžili sv. omše, v prípade Veľkého piatku sa konali obrady umučenia Pána, bez účasti ľudu.

Zelený štvrtok

Na Zelený štvrtok, na slávenie Pánovej večere, bol začiatok sv. omše naplánovaný na 18:30 hod. Zvláštnosťou bol obrad umývania nôh, keď sa kňaz sklonil k nohám jedného z miništrantov a podľa príkladu Ježiša Krista mu umyl nohy.

Hlavným celebrantom bohoslužby bol páter Michal Paluch, SchP. Najskôr prečítal úryvok z Evanjelia podľa Jána a následne predniesol homíliu. V nej sa dotýkal dvoch myšlienok. Prvou z nich poukázal na rozdielnosť ciest sv. Petra a Judáša po tom, ako Ježiša tesne pred jeho ukrižovaním obaja zradili. Judáša jeho zrada privádza k obvineniu. Nezvládne to a ukončí svoj život. Peter napriek svojim predošlým sľubom, že Ježiša bude vždy nasledovať, ho tiež zrádza, no po tom, ako si uvedomí svoju vinu, pocíti veľkú ľútosť, „horko zaplače“ a ozve sa v ňom svedomie.

Druhá myšlienka sa týkala práve svedomia. Páter vysvetlil, že pojem „výčitky svedomia“ možno nie je úplne korektné formulovaný, nakoľko Boh človeku nikdy nič nevyčíta. Pozýva ho, poukazuje, no nevyčíta. Diabol človeku vyčíta a obžaluje ho, no Boh to nikdy nerobí. Neurobil tak v prípade Petra, hoci ten sa zaprisahával, že ho nepozná, a nerobí tak ani v prípade akejkolvek ľudskej bytosti.

Veľký piatok

Na Veľký piatok, v deň, v ktorý sa nikde na svete neslávi sv. omša, sa veriacim v kázni prihovoril páter Ján Hrib, SchP. Všetkým zúčastneným pripomenul zmluvu, ktorú s ľuďmi Boh znova uzavrel prostredníctvom smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista. Symbolom toho bola opona v jeruzalemskom chráme, ktorá sa roztrhla pri Ježišovej smrti. Tá fyzicky oddeľovala to najposvätnejšie - Božie - od ľudí. Jej pretrhnutím ľudia znova získali blízkosť Božiu.

Obrady umučenia Pána sa začali o 18:30, obsahovali hlbokú symboliku spojenú s utrpením Božieho Syna a ich súčasťou boli aj spievané pašie.

Biela sobota

V nasledujúci deň sa už slávila vigília nedele Zmŕtvychvstania Pána. Bohoslužbu na Bielu sobotu celebraval páter Juraj Ďurnek, SchP. Začala sa až o 19:30 a jej špecifikom boli množstvá obradov, ktoré sa podobne ako na Veľký piatok slávia iba jediný raz v celom liturgickom roku.

Začínalo sa pred chrámom, kde sa zapalovala veľkonočná svieca, paškál. Súčasťou sv. omše boli početné čítania a oslavné spevy. Zvony v kostole sa po dvoch dňoch znova rozoznali.

Páter Juraj vo svojej kázni hovoril o nesmiernej hodnote každého človeka, ktorá je zakotvená v skutočnosti, že sme Božie deti stvorené na jeho obraz. Cena vecí podľa jeho slov závisí od toho, koľko je za ňu niekto schopný zaplatiť. A keďže sám Boh preliat svoju krv za ľudí, hodnota každého človeka je nevyčísliteľná.

Počas tohtoročného veľkonočného trojdnia sa v chráme mohla na bohoslužbách zúčastniť iba hrstka ľudí. Boli to okrem kňazov a miništrantov aj ľudia zabezpečujúci vysielanie priameho prenosu z týchto omší. Napriek výrazne nižšiemu počtu priamo zúčastnených veriacich sa v piaristickom kostole slávili tieto sviatky s takou dôstojnosťou, aká im prislúcha.

Text: Ondrej Vereš
Foto: Jakub Straňák

Spolu pre Etiópiu

Etiópčania urgentne potrebujú našu pomoc. Situácia ľudí žijúcich v severoetiópskom regióne Tigray, ktorí v dôsledku vojny stratili všetko, je nesmierne znepokojivá.

Po vypuknutí násilného ozbrojeného konfliktu v novembri minulého roka sa 4,5 milióna ľudí ocitlo v humanitárnej kríze. Boje stále pokračujú. Ľudia opúšťajú svoje domovy a utekajú v obavách o svoje životy - bez jedla, vody, lekárskej starostlivosti a možnosti spojiť sa s rodinou. Stali sa utečencami vo vlastnej krajine. Desiat'tisíce z nich utiekli aj do susedného Sudánu. Mnohí sú odlúčení od svojich rodín alebo stratili svojich najbližších. Situácia je zúfalá, v utečeneckých táboroch priamo v Tigray chýbajú ľuďom základné životné potreby.

Spájame naše sily, aby sme získali prostriedky na zabezpečenie základných potrieb, ako sú pitná voda, potraviny, lieky a prístrešok pre čo najviac ľudí v núdzi. Veríme, že spolu sme silnejší. Verejná zbierka pre Etiópiu bola ukončená 25. 4. 2021. Avšak humanitárna kríza v Etiópii stále pokračuje a tisíce ľudí potrebujú našu pomoc.

Darovať príspevok môžete cez tieto organizácie, ktoré v Etiópii pomáhajú trvalo:

Dobrá novina: www.dobranovina.sk

Mary's Meals: www.marysmeals.sk

Integra: www.integra.sk

Savio: www.savio.sk

Svoj milodar môžete v obálke s označením „Etiópia“ odovzdať tiež v sakristii farského kostola.

Použiť je možné aj účet Klubu priateľov misií: SK97 0200 0000 0021 3927 6553 (pozn. Etiópia), odkiaľ váš príspevok pošleme niektorej z vyššie uvedených organizácií.

Prosíme vás, pridajte sa k nám a pomáhajte aj vy ľuďom v Etiópii. Zachraňujme spolu životy a dávajme nádej!

Elena Cagaňová, členka Klubu priateľov misií
Foto: integra.sk

Novinky z piaristickej školy

Úspešní študenti

Aj napriek sťaženým podmienkam pre štúdium sa študenti piaristickej školy zapojili do viacerých súťaží a olympiád a boli v nich úspešní.

Biologická olympiáda - **Karolína Kulichová** z kvarty vyhrala v kategórii C okresné kolo a v krajskom kole obsadila 7. miesto. **Kristián Turancsik** zo sexty získal v kategórii B v krajskom kole 2. miesto a postúpil do celoslovenského kola. **Eva Košťaliková** z oktávy sa v kategórii A umiestnila v krajskom kole na 4. mieste.

Geografická olympiáda - úspešným riešiteľom v krajskom kole bol **Martin Iliaš** zo IV.G a na 3. mieste skončil **Kristián Turancsik** zo sexty, ktorý aj v rámci tejto olympiády postúpil do celoslovenského kola.

Olympiáda vo francúzskom jazyku - v krajskom kole v kategórii 1A obsadila **Lucia Ziat'ková** zo sekundy 2. miesto, v kategórii 1B obsadila **Karolína Kulichová** z tercie 1. miesto, v kategórii 2A získala **Zuzana Cagáňová** zo sexty 1. miesto a v kategórii 2B bola **Veronika Furjelová** zo septimy úspešnou riešiteľkou. Už piatykrát po sebe bude mať teda piaristické gymnázium zastúpenie aj v celoslovenskom kole.

Olympiáda v anglickom jazyku - v celoslovenskom kole získal **Adam Puna**, žiak IV.F zo SOŠ (odbor grafik digitálnych médií) 4. miesto.

Programátorská súťaž v Nitre - úspešným riešiteľom bol aj **Milan Páleš** z 3.G.

Online stretnutie so študentkou logopédie

V piatok 16. apríla 2021 prijala pozvanie na online hodinu metodiky literárnej a jazykovej výchovy v 2.F Júlia Šujanová, absolventka našej školy, teraz študentka 2. ročníka logopédie na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. Oboznámila študentov s rôznymi druhmi narušenej komunikačnej schopnosti, venovala sa ich príčinám a prejavom, porozprávala o práci

logopéda, o spolupráci logopéda s MŠ. Zdôraznila význam prevencie a včasnej intervencie, čo sú práve oblasti, v ktorých môžu výrazne pomôcť učiteľky MŠ. Stretnutie bolo inšpiratívne, prebiehalo v neformálnej atmosfére, dievčatá sa aktívne zapájali a mali možnosť pýtať sa nielen na danú problematiku, ale aj na možnosti štúdia po skončení strednej školy.

Výnimočná hodina geografie

Vďaka tomu, že jeden zo študentov prímý osemročného gymnázia má sesternicu žijúcu v Bahrajne (ostrovný štát v Perzskom zálive), zažili primáni 20. apríla výnimočnú hodinu geografie. Prostredníctvom Zoomu sa dostali do krajiny, kde je o hodinu viac a o 20 °C teplejšie, a viac o islame a živote v arabskej krajine sa dozvedeli priamo od človeka, ktorý tam žije. Téma svetových náboženstiev tak bola vďaka vzdelávaniu v online svete obohatená výnimočným spôsobom.

Postupný návrat

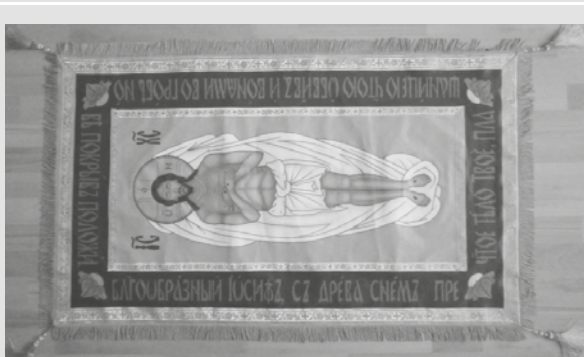
Aj v piaristickej škole sa deti postupne vracajú do školských lavíc. Od pondelka 19. apríla sa prezenčne okrem žiakov prvého stupňa a maturantov vzdelávajú už aj žiaci 8. a 9. ročníka základnej školy. 26. apríla sa do školy po 6 mesiacoch dištančného vzdelávania vrátili i piataci, šiestaci, siedmci a študenti nižšieho osemročného gymnázia.

-ph-

Plaščenica ako Kristovo telo

Hoci svätá božská liturgia sv. Jána Zlatoústeho predstavuje nebeskú oslavu vzkrieseného Krista, my sa dnes odkloníme od jej vysvetľovania a pozrieme sa bližšie na jedno z najmarkantnejších špecifik slávenia Veľkej noci u gréckokatolíkov, ktorým je plaščenica.

Ak vojdete do gréckokatolíckeho chrámu v období od Vzkriesenia až do sviatku Kristovho Nanebovstúpenia, na oltári môžete vidieť plaščenicu. Je to plátno zvyčajne červeno-bordovej farby ozdobené strapcami na bokoch - toto vidíte z diaľky. No centrom plaščenice je znázornenie zosnulého Kristovho tela v hrobe alebo aj znázornenie celej scenérie snatia Ježiša z križa a jeho uloženia do hrobu. Vtedy sú okolo Ježišovho tela znázornení aj Mária, Jozef z Arimatey a nábožné ženy, ktoré boli prítomné pri tej udalosti.

Súvis s Veľkým piatkom

Používanie plaščenice je pomerne nové, poznáme ho len zopár stoviek rokov. Plaščenica symbolizuje plátno, do ktorého bolo zavinuté Kristovo mŕtve telo. Predtým bolo zvykom uctievať svätý kríž po jeho vynesení do stredu chrámu. Plaščenica má veriacim počas Veľkého piatku priblížiť to, čo sa dialo s Kristom.

Vo východnej tradícii sa vo Veľký piatok neslávi svätá liturgia, ale slávi sa večiereň s obradom uloženia plaščenice. Všetko - spevy, červeno-bordové liturgické farby... sa nesie v smútočnom tóne. Plaščenica

je najprv na bočnom oltári vo svätyni - to symbolizuje mučeného Krista. Potom asi v strede obradov sa prenáša na hlavný oltár - to symbolizuje Krista na Golgote - oltár ako miesto najvyššej obety. A na konci obradu sa plaščenica odnáša z hlavného oltára na miesto mimo svätyni (do stredu chrámu, pred ikonostas). To predstavuje Kristovo telo odpočívajúce v hrobe.

Pri prenášaní plaščenice sa spieva tropár uloženia Krista do hrobu, ktorý stručne popisuje hlavnú udalosť: „Ctihodný Jozef snal z Križa tvoje prečisté telo. Ovinul ho čistým plátnom, natrel voňavými masťami a uložil do nového hrobu.“

Na oltári až po Nanebovstúpenie

Takto vystavenú plaščenicu - Kristovo telo - si chodia veriaci uctiť a striedajú sa pri ňom až do nedele skorého rána (po polnoci), keď ju kňaz prenáša znova na oltár. Tam ju necháva až do ukončenia sviatku Paschy, po ktorom nasleduje sviatok Nanebovstúpenia nášho Pána Ježiša Krista (tento rok bude 13. mája).

Prítomnosť plaščenice na oltári predstavuje vzkrieseného Krista nachádzajúceho sa vo svojom ľudskom tele medzi svojimi učeníkmi. Symbol plaščenice (alebo lepšie povedané jej predobraz) je súčasťou celého slávenia božskej liturgie. Je ním vzduch - obdĺžnikové plátno určené na prikryvanie obetných darov.

Svätá liturgia sprítomňuje celé dielo našej spásy, a tak sa z nej prevzal tento prvok plátna do obradov počas Veľkého piatku.

Jozef Durkot,
farár gréckokatolíckej farnosti

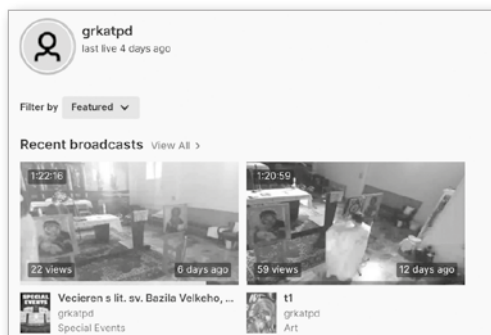

Gréckokatolíci tiež vysielali liturgie

Aj napriek tomu (alebo možno práve preto), že ako gréckokatolíci sme v Prievdzi maličká komunita, snažíme sa už od januára tohto roka umožniť tým, ktorí o to majú záujem, sledovať naše liturgie a veľkonočné obrady online z Mariánskeho chrámu vysielaním prostredníctvom facebookovej stránky alebo cez inú voľne dostupnú platformu.

Asi v 90 % prípadov sme riešili rôzne technické problémy priamo na mieste - s dátami, s mobilom, s kontom... Často nám to aj znemožnilo online vysielanie. Niekedy sme kvôli technike urobili len záznam a ten sme neskôr zverejnili na našej facebookovej stránke.

Vďaka patrí nevyhnutnej asistencii za pomoc s technikou a hlavne s prísľuhovaním a spevom. Za seba ako za kňaza poviem, že žiadne online vysielanie nenahradí prítomnosť ľudí, rečnícku komunikáciu s nimi počas homílie ani počutie hlasnej a masívnej odpovede „Vo istinu voskrese!“ („Skutočne vstal z mŕtvych!“), keď kňaz s kadidlom prechádza pomedzi ľudí a zdraví ho „Christos voskrese!“ („Kristus vstal z mŕtvych!“) počas slávnosti vzkriesenia.

Naše vysielanie (online alebo záznam) je možné ešte stále nájsť na facebook.com/grkatpd (po schválení žiadosti o priateľstvo a pridaní do skupiny „Stream liturgii grkat PD“) alebo na www.twitch.tv/grkatpd (ak nefunguje vysielanie na FB).

Jozef Durkot, farár

DETSKÝ LETNÝ TÁBOR

MIESTO: LAZY POD MAKYTOU

CENA : 100 €

DÁTUM : 4.7. – 9.7.2021

☀ ❤ ☀ ☀ ❤ ☀ ☀ ❤ ☀

BUĎTE SILNÍ A ODVÁŽNI

V CENE JE ZAHNUTÁ STRAVA,
UBYTOVANIE, PROGRAM ...

KONTAKT : FARAPD.TABOR@GMAIL.COM

V prípade, že sa nebude môcť uskutočniť pobytový tábor pre opatrenia spojené s koronavírusom, bude sa konať denný tábor v termíne od 5. 7. - 9. 7. 2021.

Na tábor sa môžete prihlásiť aj cez našu farskú webovú stránku www.farapd.sk.

Zo spolužiakov manželia

Hodnotu školy pre spoločnosť, pre rodinu i jednotlivca sme v týchto mesiacoch objavili nanovo. Asi väčšina rodičov si neraz doma povzdychla: „Už aby tie deti boli v škole!“ Škola je predovšetkým miestom vzdelania, spoznávania nových vecí a zručností, ale pre niekoho aj miestom, ktoré zmenilo jeho život navždy, takpovediac až do smrti. Príbeh Zuzky (29) a Andreja Kmotorkovcov (29) z našej farnosti znie možno pre niektorých ako sen. 12 rokov boli spolužiaci na PSS FH, medzitým priatelia, a napokon i manželia.

▪ Zuzka a Andrej, pochádzate každý z iného prostredia. Aké bolo vaše detstvo?

Zuzka: Ja veľmi rada spomínam na detstvo a čím ďalej si uvedomujem, ako veľa mi moji rodičia odovzdali a koľko veľa pre nás obetovali. Dostala som v ňom dobré základy v rôznych dôležitých oblastiach ako viera, vzdelanie, medziludské vzťahy... Veľa sa nám venovali a mnohému nás naučili, a zároveň sme mali priestor rozvíjať aj to, čo bolo pre každú jednu z nás (pochádzam zo 4 sestier) jedinečné. Veľmi rada spomínam na čas prázdnin strávený na východe Slovenska, odkiaľ pochádza moja mamina.

Andrej: Moje detstvo bolo pekné, mali sme doma veľmi dobré vzťahy s rodičmi, ktorí nás nikdy nedržali úplne nakrátko, ale práveže nám dávali slobodu. Zároveň sa nám veľa venovali. Neskôr sa to však doma skomplikovalo a naši sa rozviedli, čo do výraznej miery ovplyvnilo celé ďalšie fungovanie rodiny. Myslím si, že som si dokázal aj z takejto skúsenosti zobrať niečo pozitívne, a práve preto si dnes veľmi vážim hodnotu fungujúcej rodiny.

▪ Ako si spomínate na život v piaristickej škole? Nebolo to také „zošnúrované“ detstvo bez slobody, ako si niektorí piaristickú výchovu a vzdelávanie predstavujú?

Andrej: Pamätám si na toto obdobie veľmi dobre, hlavne na prvý stupeň základnej školy, kde sme mali veľmi pekné a rodinné prostredie, ako sa to naozaj aj o škole hovorí. Neskôr na gymnáziu to podľa mňa vôbec nebolo také komplikované a ťažké,

ako nám mnohí hovorili, že gymnázium nám pokaží detstvo a že je tam veľmi veľa učenia. Nebol som síce čistý jednotkár, ale so školou som viac-menej nemal problém.

Zuzka: Prostredie školy bolo naozaj rodinné a chodila som tam veľmi rada počas celého štúdia. Tým, že som sa venovala basketbalu počas štúdia na gymnáziu, mala som možnosť nahliadnuť aj do fungovania v iných školách a otvorilo mi to oči, že to, ako mi je dobre na našej škole, nie je samozrejmosťou. Byť študentkou gymnázia pre mňa neznamenovalo obmedzenie alebo nos namočený len v knihách, popri štúdiu som stihala aj tréningy.

▪ Čo podporilo a upevnilo vaše vzájomné priateľstvo v škole a potom aj v súkromí?

Andrej: Už ako spolužiaci sme mali veľmi dobrý vzťah a vedeli sme sa rozprávať o mnohých oblastiach, ale významnú úlohu v našich životoch zohralo spoločenské, ktoré nás učilo tvoriť zdravé vzťahy,

komunikovať a samozrejme odovzdávať každodennosť Bohu.

Zuzka: Naše priateľstvo začalo výrazne rásť v období, keď sme obaja objavili svoju vieru nanovo, živým spôsobom, a začali sme ju viac praktizovať aj skrze spoločenstvo. Viera nám rozšírila obzor toho, ako môže vyzerat' vzťah a ako žiť naozaj plnohodnotné priateľstvo.

▪ **Zuzka,** o tebe viem, že si bola vášnivá športovkyňa, „neskutočná bojovníčka“, ako povedal tvoj učiteľ telesnej výchovy, dokonca si získala 3. miesto na Majstrovstvách Slovenska v letnom biatlone. Ako t'a táto záľuba v živote ovplyvnila? Venuješ sa športu aj v súčasnosti?

Odmalička som k športu inklinovala a počas školy táto záľuba rástla aj vďaka podpore a motivácii nášho triedneho (ktorý bol zároveň aj naším učiteľom telesnej výchovy) a aj pod vplyvom môjho basketbalového trénera. Šport ma ovplyvnil v mnohom a veľa ma naučil - ako sa nevzdávať a bojovať bez ohľadu na výsledok, tešiť sa z úspechu a zároveň sa učiť z prehier, prekonávať sa a byť disciplinovaný a pri basketbale som sa špeciálne učila spolupráci v tíme, dosahovať cieľ spoločne, nie len ako jednotliviec. Momentálne sa venujem športu už len rekreačne a v rámci mojich časových možností, ale pri každej možnosti zašportovať si oživa vo mne kúsok „mňa“.

▪ **Andrej,** k tvojim koníčkom patrí hudba. Stal si sa súčasťou kapely God-Knows, významnou tvárou producentskej spoločnosti PiarPro, ktorá vydáva hudobné albumy a je v pozadí známych streamovaných svätých omší i detského programu pátra Jána Hríba. Máš ešte aj dnes popri svojej práci čas na vlastnú tvorbu?

Úprimne, ja nie som veľmi dobrý hudobník, i keď som chodil do ZUŠ. Avšak chvály sú trochu iný typ hudby, a tým, že to vyjadruje môj vzťah s Bohom, veľmi rád chvály hrávam. Tvorbe sa popri všetkých

aktivitách až tak výrazne nevenujem, ale z rôznych strán cítim a dostávam podnety, že by som sa tomu mal začať nanovo opäť venovať a hľadať nové spôsoby uctievania Boha.

▪ **To, že spolu chodíte ako spolužiaci, ste nedávali okato najavo celej školskej verejnosti. Mnohí o vašom „chodení“ ani nevedeli. Dnes je však vďaka činnosti youtuberov medzi mladými opačný trend, t. j. vedieť všetko o všetkých. Čo si o tom myslíte?**

Andrej: Už si to úplne presne nepamätám, ale dnes je určite trochu iný trend. Mladí omnoho viac dokumentujú svoj život na sociálnych sieťach, čo však nemusí byť vždy pozitívne, pretože sa omnoho viac porovnávajú, a tým to môže viesť aj k negatívnym veciam, napríklad v oblasti mentálneho zdravia. Myslím si, že aj tu by mala byť taká zdravá miera toho, čo zverejňujeme a čo si necháme v súkromí. To pravé, skutočné, sa totiž vždy deje v skrytosti.

▪ **V roku 2010 ste sa stali absolventami piaristického osemročného gymnázia. S radosťou sa vždy pozerám na vaše tablo, kde stojíte na Námestí mieru v Prievidzi okolo známej plastiky vojakov pripomínajúcej obyvateľom nášho mesta koniec vojny. Aký je váš vzťah k Prievidzi?**

Andrej: Počas vysokej školy to vyzeralo rôzne. Ja osobne som si napríklad nemyslel úplne, že sa vrátim do Prievidze. Avšak naše mesto mám veľmi rád a v jednom období života som cítil povolanie vrátiť sa sem a budovať tu komunitu. Samozrejme, celá rodina sme otvorená na akékoľvek Božie volanie, avšak pre toto obdobie si myslíme, že je dobré a správne, že tu žijeme. Prievidzu máme radi a ak sa nám na nej niečo nepáči, môžeme to zmeniť k lepšiemu. My nie sme veľmi tie typy, ktoré sa na veci sťažujú.

Zuzka: Nebolo isté, že Prievidza sa stane miestom, kde zakotvím po vysokej škole. Pamätám si na čas v Bratislave počas

štúdiá na vysokej škole, keď som veľa uvažovala nad tým, kam ma Boh volá a v ktorom meste mám žiť. Nakoniec vyhrala Prievidza ako miesto nášho domova, rodinného aj duchovného, túžba pokračovať v budovaní komunity, ktorej sme boli súčasťou.

▪ Boli ste prvým známym párom z PIAR-u, ktorý si povedal svoje áno v atmosfére „novosti“, ako si spomínam na vašu svadbu s nádherným hudobným sprievodom a množstvom krásnych mladých ľudí. Čo sa vo vašom spoločnom živote odvtedy najviac zmenilo?

Andrej: Pamätám si, ako nám jeden priateľ hovoril, že láska v manželstve v čase bude iba rásť a nemáme veriť tomu, že svadobný deň je ten najkrajší deň, ale sa to bude stále zlepšovať. Teraz sme 5 rokov manželia a môžem povedať, že je to naozaj pravda. To, čo som si myslel o láske a záväzku, je pre mňa teraz omnoho silnejšie, hlbšie a hodnotnejšie. Vo vzťahu a manželstve sa dá ísť ďalej a môže skutočne odrážať povahu Boha. Myslím si, že ešte úplne nerozumieme tej šírke sviatostného manželstva, ale že ju postupne odhaľujeme. A to ma celkom baví.

Zuzka: Manželstvo berieme ako povolanie, pre ktoré sme sa rozhodli. Svadba bola rozhodnutím pre život a napĺňanie tohto povolania každým dňom. Učíme sa, ako ho nežiť len ako jednotlivci, ale spoločne; a je to pre nás cesta, ktorou sa stále dá ísť ďalej, rásť v milovaní, poznávaní

a dávaní. Veľkou zmenou bolo narodenie našej dcéry Emky, ktorá v mnohom rozšírila aj naše srdcia a otvorila nové obzory manželstva cez rodičovstvo.

▪ Zuzka, ty pochádzaš z viacpočetnej rodiny, kde bolo väčšinové zastúpenie žien, Andrej zase z rodiny, kde prevažovali muži. Vďaka čomu ste vo svojom manželstve dokázali preklenúť rozdielne rodinné zázemia?

Napriek tomu, že naše zázemia sú odlišné, nevnímali sme ich ako prekážku v manželstve, ale boli pre nás obohatením. Obaja sa snažíme vyťažiť to najlepšie z každého prostredia a spolu budovať náš nový domov. V prípade, že sa naše pohľady v nejakej oblasti nezhodujú, hľadáme cestu kompromisu, ktorá bude prospešná pre nás oboch a náš rast.

▪ Ako je podľa vás možné pestovať vzájomné priateľstvo aj uprostred manželstva?

Andrej: Asi nepoviem nič prevratné, keď poviem, že najdôležitejšie je do vzťahu investovať. Pre nás je to napríklad kvalitný čas plný sústredenia. Keď odložíme telefóny a nenecháme sa vyrušovať vecami zvonka, ale sústredíme sa jeden na druhého a pozorne sa počúvame. Alebo keď jeden druhému pomáhame v oblastiach, ktoré sú pre toho druhého podstatné.

Zuzka: Pri jednom rozhovore ešte pred svadbou sme sa rozprávali o našom vzťahu a vtedy sme si pomenovali piliere, na ktorých stojíme a ktoré nám pomáhajú rásť vo vzájomnej láske a spojení. Sú nimi úplná dôvera, úprimnosť a ochota pracovať na sebe v prospech vzťahu. V manželstve sa to len potvrdilo.

▪ V roku 2015 vznikla Piaristická fraternita, tretí rád rehole piaristov. Stali ste sa jej hlavnými zástupcami v Prievidzi. Mohli by ste nám povedať viac o tomto združení a jeho činnosti?

Andrej: Do Fraternity sú pozvaní všetci ľudia, ktorí majú pocit, že chcú vo svojom živote nasledovať cestu svätého Jozefa Kalazanského. V našom okolí je takýchto

ľudí veľmi veľa, pretože piaristické dielo má silnú misiu. Veľmi konkrétnym spôsobom mení životy mladých ľudí a súčasťou toho chcú byť aj ďalší. Aktuálne podporujeme snahu o zmenu na našich piaristických školách, pomáhame pri neformálnom vzdelávaní a zabezpečujeme pomoc pri organizácii aktivít, ktoré robí škola. Chceme byť partnermi.

▪ **Od minulého roka ovplyvnila fungovanie celej spoločnosti pandémie koronavírusu. Ako zasiahla váš osobný život a život vašich komunit, ktorých ste súčasťou?**

Andrej: Aktivity celej našej komunity - teda predovšetkým Piaristickej fraternity a Spoločenstva Piar - vyžadujú osobné stretávanie sa. Počas pandémie sme tieto stretnutia mali veľmi obmedzené a po roku online stretávania sa je už každý z toho dosť vyčerpaný. Avšak nám osobne to pomohlo uvedomiť si spôsob, akým slúžime, akým pracujeme a do čoho všetkého investujeme energiu. Postupne robíme rozhodnutia, ako chceme ďalej fungovať. Konkrétne napríklad v tom, že by sme chceli viac slúžiť počas týždňa a menej slúžiť počas víkendu. Všímame si, že naše rodinné vzťahy a to, že sme omnoho častejšie s blízkou rodinou, je teraz to, do čoho by sme mali investovať svoj čas a pozornosť. Zároveň však vidíme, že korona pomohla vzniknúť aj dobrým dielam, napríklad sa nám podarilo začať vysielat' detské sväté omše pre širokú verejnosť alebo vznikla Piaristická nadácia a Nadačný fond Hanák, prostredníctvom ktorého sa podarilo podporiť jedného nášho študenta (www.piaristickanadacia.sk)

▪ **Oproti vašej mladosti, resp. študentským časom, sa atmosféra v spoločnosti dosť zmenila, nehovoriac o posledných 2 rokoch. Ako môže podľa vás mladý človek prežívať vieru dnes?**

Zuzka: Dnešná doba je iná a nesie svoje negatíva, ktoré ovplyvňujú mladých ľudí. Najmä sociálne siete sú výdobytkom, no zároveň aj pascou tejto doby, ktorá vedie mladých do povrchnej a neosobnej komu-

nikácie cez chat a správy, k tlaku z porovnávania sa s nereálnymi a filtrovanými životmi priateľov a influencerov, k žitiu viac vo virtuálnom svete ako v reálnom, čo vedie častejšie do úzkostí a depresii. Hlboká túžba človeka byť poznaný, milovaný a milovať však ostáva rovnaká v každej dobe. Miest na hľadanie odpovede na túto túžbu je viac než dosť, ale nikto ju nezaplní tak ako Boh. Dnešný mladý človek potrebuje veľmi hlboko zažiť túto pravdu na osobnej úrovni s Bohom, ktorý mu prinesie svetlo, naplnenie a zdravé hranice aj pre správne fungovanie v tejto dobe.

▪ **Naša spoločnosť je vo veľkej miere zamorená negativizmom, pesimizmom a nevďačnosťou. Chvála ako váš životný štýl je vyjadrením vďačnosti. Ak by ste sa dnes mohli a chceli niekomu veľmi poďakovať za váš šťastný život, kto by to bol?**

Andrej: Poďakovali by sme svojim rodičom a rodine. Určite priateľom zo Spoločenstva Piar a predovšetkým pátrovi Jurajovi, pátrovi Jankovi a sestričke Timotei za všetok čas, ktorý do nás investovali.

Zuzka a Andrej, ďakujem vám za rozhovor a želám vám požehnanie vo všetkých oblastiach života, a tiež aby vaša služba v Piaristickej fraternite i v našom meste priniesla ešte veľa dobrého ovocia!

Text: Elena Blašková

Foto: archív rodiny

Skús ich začať mať rád

„Nik nemá väčšiu lásku ako ten, kto položí svoj život za svojich priateľov. Vy ste moji priatelia, ak robíte, čo vám prikazujem... Nazval som vás priateľmi, pretože som vám oznámil všetko, čo som počul od svojho Otca.” (Jn 15,13 - 15)

Ako päť na oko. Slová, ktoré nám Ježiš hovorí, sa zdajú prinajmenšom vyrušujúce. Nazýva nás priateľmi, ale akoby podmiennečne. Ak robíme, čo nám prikazuje. Znie to zvláštne, lebo takto si asi nikto z nás priateľstvo nechce predstaviť.

Budeme priateľmi, ak ty budeš robiť všetko, čo ti ja budem prikazovať... Ako to teda naozaj Ježiš myslel a čo možno nazvať skutočným priateľstvom?

Caritas - priateľstvo s Bohom

Dnešný pojem „*caritas*” sa vzťahuje predovšetkým na „*dobročinnosť*”, teda na činnosť, ktorú vykonávame v prospech inej osoby. Môže za to najmä Lutherova teória ospravedlnenia iba vierou. Ak by ospravedlnenie bolo iba vonkajšou súdnou záležitosťou, znamenalo by to, že nezasahuje prirodzenosť človeka, ktorá je zasiahnutá žiadostivosťou. Podľa Luthera nie je možné úplné podriadenie sa Bohu, lebo v tom bráni žiadostivosť. Preto *caritas* (keďže sa netýka vzťahu človeka s Bohom ani ospravedlnenia, lebo ono je možné jedine skrze vieru) napokon stratila svoj teologálny rozmer a zamerala sa na úsilie o dobro a prospech blížneho. Tu je teda pôvod stotožnenia sa s dobročinnosťou.

Caritas však odráža čosi oveľa väčšie ako obyčajnú dobročinnosť. Kristov výrok: „*Už vás nenazývam sluhami, ale priateľmi*” (Jn 15,15) sa ukazuje ako rozhodujúci pre pochopenie novosti vzťahu, ktorý Kristus utvára s človekom, lebo vnáša priateľstvo, nie len v názve, ale v pravde toho, čo znamená. *Caritas* je vo vlastnom zmysle práve toto - priateľstvo človeka s Bohom.

Priateľstvo - iba pocit?

Psychologický typ priateľstva sa zameriava len na akýsi pocit, na ktorom je zalo-

žená vzájomná priazeň osôb. Keby to tak bolo, nemohli by sme pochopiť priateľstvo s Bohom, pretože by tam chýbal podobný pocit či zážitok, ba dokonca mohlo by ísť až o opačný pocit. Priateľstvo však zahŕňa predovšetkým vzájomné spoločenstvo v tom istom dobre a vzájomnú dobroprajnosť. A tak dvaja ľudia sú si priateľmi, ak sa spoločne delia o to isté dobro a žijú v sebe vzájomnú dobroprajnosť.

To nám umožňuje aplikovať na Boha analógiu priateľstva, lebo sa s nami podelil o dobro, o svoju večnú blaženosť a pohnútkou mu je jeho dobroprajnosť až do tej miery, že pri odovzdávaní tohto dobra človeku vzbudzuje spolupatričnosť. Vo vtelení sa Boh chcel stať jedným z nás, chcel sa deliť s nami o náš život a tak ako rovný medzi rovnými zabezpečiť, aby sme mali podiel na jeho blaženosti.

Darom, ktorý nám Otec dáva v Kristovi, je ich vzájomná láska, ktorou nie je nik iný ako Duch Svätý. Takto premieňa človeka a činí z neho „druhé ja Krista”, a tak sa človek môže rozprávať s Bohom tvárou v tvár. Ako je milovaný prítomný v milujúcom, tak je prítomný Duch Svätý v srdci človeka.

Druhy priateľstva

V rámci rodiny máme priateľstvo medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, medzi manželmi. Existujú priateľstvá, v ktorých strede je spoločný záujem, napr. pracovné priateľstvá, priateľstvá medzi spolužiakmi. Iné priateľstvá nemajú dôvod prospechu, ale ich motívom môže byť potešenie, ktoré prinášajú - preto máme

rôzne športové kluby alebo priateľské krúžky tých, čo sa každý týždeň stretávajú. Napokon je to veľmi špecifické priateľstvo medzi mužom a ženou.

Ako som spomínal, bežné chápanie sa vzťahuje na puto medzi osobami založené na cite - teda dvaja ľudia sú priateľmi, ak je medzi nimi cit vzájomnej sympatie. Z toho pochádza veľká neistota a nestabilita priateľstiev. Cit je určite dôležitý, napriek tomu však nie je rozhodujúcim prvkom v priateľskom vzťahu, ako to preukazuje vzťah medzi matkou a dcérou, v ktorom často chýba cit vzájomnej empatie, najmä počas niektorých etáp jeho vývinu. A napriek tomu je medzi nimi skutočné a hlboké priateľstvo.

Čo je teda skutočným priateľstvom?

Priateľstvo znamená vzťah medzi osobami. Rozmanité druhy priateľstva sú charakterizované dobrami, o ktoré sa delia, a spôsobom, akým sa majú radi. Byť spolužiakmi nie je to isté, ako byť snúbencami; a nie je to isté byť kamarátmi a byť manželmi. Nejde jednoducho o otázku „intenzity“ lásky, ale o „rozdielnosť“ čo sa týka druhu lásky, lebo sme povolani prežívať intenzitu každého nášho priateľstva naplno, no vždy podľa onoho zvláštného druhu priateľstva.

A napokon, Ježiš nám dal návod aj na najťažší prejav lásky k našim nepriateľom. Hoci mu ubližovali, bol k nim mierne, láskavý a modlil sa za nich: „Otče, odpusť im...“

Trávník pred domom

Jeden muž sa rozhodol, že sa bude starať o trávník pred domom, v ktorom býval, a vypestuje z neho pravý anglický trávník. Venoval tomu každú voľnú chvíľu. Už bol skoro pri cieli, keď si na jar všimol, že sa v jeho trávníku uchytilo niekoľko púpav, ktoré hneď vystrčili svoje žiarivé kvety. Nelenil a išiel ich vytrhať. Ale nič nezmožol. Každý deň sa objavilo niekoľ-

ko ďalších žltých kvetov. Kúpil na ne silný jed. Nezabral.

Od toho dňa sa jeho život stal ustavičným bojom proti žltým kvetom, ktorých každú jar pribúdalo. „Čo mám s nimi robiť?“ pýtal sa zúfalo manželky. „Skús ich začať mať rád,“ odpovedala mu pokojne. Pokúsil sa o to. Po nejakom čase mu žlté kvety pripadali ako umelecké dielo zdobiace smaragdový trávnik. Od toho času žil šťastne.

Koľko ľudí nás rozčuľuje, koľko nám ubližuje, podceňuje nás? Prečo sa ale nepokúsiť mať ich rád? Budme štedrí na lásku a spravodlivo ju rozdeľujme medzi tých, ktorí nás majú radi, aj tých, ktorí sú nám cudzí, ale aj tých, ktorých považujeme za svojich nepriateľov. Vtedy sa tým najlepším spôsobom budeme podobat' nášmu Pánovi a predsieň neba zažijeme už tu, na zemi.

Text: Miroslav Turanský

Foto: Silvia Kobelová

Bibliografia: José Noriega, Eros a jeho poslanie, Lúč 2017

Prospešný je každý druh priateľstva

„Priateľ je ten, kto nemá rád rovnakých ľudí ako ja,“ znie jedna vtipná definícia priateľstva. Možno niečo pravdy na tom bude, keďže si vyberáme priateľov podľa rovnakých záujmov a názorov. Každé priateľstvo však vzniká z iných pohnútok.

Priateľstvá podľa Aristotela

Aristoteles rozdeľuje priateľstvá do niekoľkých kategórií:

Priateľstvá z užitočnosti: existujú medzi vami a niekým, kto je pre vás nejakým spôsobom užitočný, ako napríklad kolegyňa, keď vám pomôže opraviť zaseknutú tlačiareň, alebo susedka, pretože vám prijíma balíky od kuriéra, keď ste preč.

Priateľstvá z potešenia: existujú medzi vami a tými, ktorých spoločnosť vás baví. Často sú to akísi „kamaráti pre hobby“: ľudia, s ktorými hrávate futbal, chodíte na bicykli alebo navštevujete rôzne podujatia.

Priateľstvá z dobra: sú založené na vzájomnej úcte a obdive. Budovanie týchto priateľstiev trvá dlhšie, sú však tiež silnejšie a trvácnejšie. Často vznikajú, keď dvaja ľudia vidia, že majú podobné hodnoty a ciele.

Ako si získať priateľa?

Ako dospieť k priateľstvu? Niekedy stretneme človeka, ktorý nám je veľmi sympatický. Hneď s ním vstúpime do úzkeho, intímneho

priateľstva. Po čase však príde sklamanie a priateľstvo sa rozpadne. Nemuselo ísť o nesprávneho človeka, len sme nedodrжали postup, ktorý nám zabezpečí vznik trvalého priateľstva. Štádiá vzťahov majú totiž svoje opodstatnenie. Ako v partnerskom, tak aj v priateľskom vzťahu. Prílišné ponáhlenie sa škodí, a preto si pozrime, čím by sme si pri budovaní priateľstva mali prejsť.

Štádiá priateľstva

Prvá zastávka je **známosť**: Táto fáza je zameraná na lepšie spoznávanie sa, nie však na odhaľovanie osobných informácií alebo dôverných detailov.

Ak si ľudia začnú dôverovať, vznikne **priateľstvo**. V tomto štádiu sa už cítite dostatočne bezpečne na to, aby ste boli viac spontánni a zdieľali si vlastné životné príbehy. Diskutujete aj o negatívnych veciach či protichodných názoroch.

Ak vás to neodradí a stále máte chuť sa stretávať, vzniká **hlboké priateľstvo**. V tejto fáze sa už ľudia poznajú dostatočne dlho na to, aby si navzájom hlboko dôverovali. Váš vzťah bol preverený a navzájom ste sa videli v dobrom i zlom svetle.

Ak máte priateľa, ktorý vás dokonale pozná, ktorý videl aj vašu zlú stránku a predsa chce zostať vašim priateľom, našli ste poklad.

Aj keď nie každý má šťastie na takéhoto priateľa, treba povedať, že každý druh priateľstva je prospešný, keďže človek potrebuje pocit spolupatričnosti. Ten mu dá pocit šťastia, zníži stres, zlepši sebavedomie a pomôže mu vyrovnať sa s ťažkými situáciami. Preto tešme sa z každého zrnka priateľstva, ktoré kľúči v našom živote!

Mgr. Zuzana Liptáková
O.Z. Lepšie ja

Čo si najviac ceníš na svojom najlepšom priateľovi?

O odpovede na túto otázku sa s nami podelili piatáci z piaristickej základnej školy.

- *Ondrej*: „Je zábavný.“
- *Natália*: „Je milosrdný, láskavý, obetavý. Vážim si aj úprimnosť.“
- *Martin*: „Je dobrý.“
- *Ema*: „Má dobré srdce.“
- *Jakub*: „Mám veľa kamarátov a cením si na nich, že sa s nimi dá porozprávať, počúvajú ma a je s nimi aj zábava.“
- *Tomáš*: „Mám viac kamarátov a cením si na nich, že sú milí, dobrí, vždy mi pomôžu a nikdy sa na mňa nevykašlú.“
- *Anetka*: „Cením si na nich, že sú na mňa milí a dá sa na nich spoľahnúť alebo mi pomôžu v ťažkej situácii.“
- *Daniel*: „Mám viac kamarátov a mám na nich rád ich vtipnosť (robili sme dosť zle na prvom stupni). Majú aj zmysel pre humor a vedia sa na mňa vykašľať, ale ja sa na tom iba smejem.“
- *Colin*: „Mám veľa kamarátov a cením si na nich to, že si často pomáhame, chodíme spolu von a podobne.“
- *Stanislav*: „Je kamarátsky, neklame mi, neohovára ma...“
- *Jakub*: „Dovolí mi to, čo nedovolí iným.“
- *Michal*: „Vždy mi pomôže a zastane sa ma, nie je škodoradostný a dá sa naňho spoľahnúť.“
- *Jakub*: „Mám veľa kamarátov a som rád, že ich mám, lebo mi pomôžu, keď niečo potrebujem, a keď sme v škole, tak sa spolu bavíme a je s nimi sranda. Keď niečo majú, tak sa aj podelia. Sú super a som veľmi rád, že ich mám.“
- *Hanka*: „Mojá najlepšia kamarátka je veľmi milá, múdra, priateľská, zábavná a vtipná.“
- *Samuel*: „Ja mám najlepšieho kamaráta a mne sa na ňom páči to, že máme spoločné vlastnosti.“
- *Adam*: „Mám veľa kamarátov a najviac si na nich cením, že sa vedia podeliť, dá sa na nich spoľahnúť.“
- *Nellka*: „Na svojich kamarátkach si cením, že sú pri mne v dobrom aj zlom.“
- *Jonáš*: „Momentálne je mojím kamarátom hlavne počítač a dajú sa na ňom hrať hry. Ale na tom ľudskom priateľovi si vážim, že sa dá naňho spoľahnúť.“
- *Michal*: „Môj najlepší kamarát je zodpovedný, vtipný, dobrý a má aj veľa iných kamarátov, čiže vďaka nemu mám aj ja ďalších kamarátov. Pomáha mi, keď niečo neviem. A baví ho futbal, čiže ho môžeme hrať spolu.“
- *Tomáš*: „Mám veľa kamošov. Sú dobrí a zábavní.“

-ph-

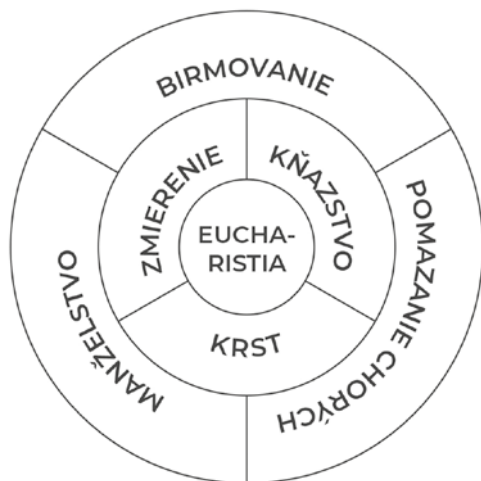
Sviatosť Eucharistie - sviatosť lásky

Pomaličky prechádzame na ďalšiu, už piatu sviatosť. Práve sviatosť Eucharistie by mala byť centrom nášho života. Sviatosť, v ktorej nachádzame posilu a liek. Sv. Ambróz povedal o Eucharistii: „*Ja, ktorý často pácham hriechy, musím mať stále liek.*“

Eucharistia ako sviatosť je vrcholom a prameňom celého kresťanského zmýšľania a života. Každá jedna sviatosť je nasmerovaná práve na sviatosť Eucharistie, na ktorú sa aj viažu, prípadne sú s ňou spojené. Sviatosť Eucharistie bola ustanovená pri Poslednej večeri, kde Ježiš učeníkom odovzdal seba, svoje telo a svoju krv, aby v priebehu vekov pokračoval v obete kríža dovtedy, kým nepríde. Takto sa nám Kristus dáva, zjednocuje a posilňuje puto medzi nami a ním.

Eucharistia ako centrum sviatostí

Keď sme ešte v seminári preberali tému sviatostí, otec biskup nám veľmi pekne znázornil štruktúru sviatostí a to, prečo je práve Eucharistia v ich centre. Znázornil nám to prostredníctvom nasledujúceho obrázku:

V strede je Eucharistia, ktorá má byť našim centrom. Najbližšie tri sviatosti v druhom kruhu sú sviatosti, bez ktorých by sviatosť Eucharistie nemohla existovať:

- 1. Sviatosť krstu** - je bránou k ostatným sviatostiam a bez krstu by sme nemohli pristúpiť ani k ostatným sviatostiam.
- 2. Sviatosť zmierenia** - keby nebolo sviatosti zmierenia, tak by sme po určitom čase nemohli s čistým srdcom pristupovať k Eucharistii.
- 3. Sviatosť kňazstva** - bez kňazstva by nebolo ani Eucharistie.

Dvojité spoločenstvo

Svätý pápež Pavol VI. Povedal. „*Svätá omša je pamätná a obeť večera, ktorú ustanovil Kristus. Umožňuje dvojité spoločenstvo: spoločenstvo so samotným Kristom a spoločenstvo medzi nami, ktorí sa zúčastňujeme na tejto mystickej hostine. Ved' Eucharistia je ,sviastou jednoty', preto účasť na sviatosti, ktorú slávime, najviac spája náš život s Kristom.*“
Už v prvých storočiach Eucharistia spájala veriacich. Eucharistiu mohli prijímať iba tí, ktorí boli pokrstení; ten, kto nebol pokrstený, Eucharistiu prijímať nemohol. Odvolávali sa na citát z Písma: „*Nedávajte, čo je sväté psom a nehádzte svoje perly pred svine, aby ich nepošliapali nohami, neobrátili sa a neroztrhali vás!*“ (Mt 7,6)

Účinky Eucharistie

Medzi základné účinky Eucharistie patrí:

- 1. Spojenie a zjednotenie s Kristom** - je hlavným ovocím Eucharistie.
- 2. Jednota veriacich** - Kristus nás spája so všetkými veriacimi do jedného tela - Cirkvi.

3. Oslobodenie od všedných hriechov a časných trestov - tak, ako píše KKC v bode 1393: „Prijímanie nás odlučuje od hriechu.“

4. Rozmnoženie posväcujúcej milosti.

Dôležité je nezabudnúť, že sv. omša sa nekončí prežehnaním. „*Omša, ktorú slúžime naším životom, nesmie zostať pri obetovaní. Vyžaduje pozdvihovanie na križ a prijímanie. Vo svätom prijíma-*

ní naša duša v skutku vstupuje do Boha a Boh do nás. A kde je Boh, tam panuje svätosť.“ (Chiara Lubichová)

Celý náš život má byť jednou veľkou obetou a modlitbou lásky, kde pri svätej omši načerpáme a potom Eucharistiu (čo v preklade znamená „dobrý dar“) začneme roznášať do sveta do spoločenstiev, v ktorých sa bežne nachádzame.

Dominik Kučera

Pokoj s tebou

V ten podvečer sa nemenovaná žienka nikam neponáhľala. Odrazu zastala pred kostolom. Čo nevidieť sa začne podvečerná omša. Zvony práve odbíjali svoje letné bim-bam, bim-bam... Zvolávali ľudí do chrámu, a tak sa nimi nechala pozvať aj ona. „Aspoň využijem voľný čas na chvíľu zastavenia,“ dumala v tichosti. „Na zahĺbenie sa do seba, aby som pochopila, prečo sa to všetko v mojom živote deje tak, ako sa deje.“

Usadila sa v lavici a v tichosti sa oddala premýšľaniu. Postupom času prichádzali aj iné ženy. Pohodlne sa usalašili v laviciach. Z cvakajúcich kabeliek si povyberali modlitebné knižky, úhladne ich položili na odkladací priestor pred sebou. Pátričky si ovinuli okolo zápästí a ako na povel začali po tomto rituálnom úkone počutelne a zbožne odriekať slová ruženca.

Naša žienka (nazvime ju takto) toto všetko úchytkom očí sledovala, pretože ona tam sedela len tak naľahko, bez všetkého, bez modlitebnej knižky aj bez pátričiek. Až sa na chvíľu začala cítiť bezbožne a previnilo...

Vtom sa pri lavici, v ktorej sedela, pristavil ošumelý starší muž. Na nohách mal obuté gumáky a kabát, čo mal oblečený, už dávno stratil sviatočnú fazónu. Z hlavy si sňal umastenú šiltovku a naďalej stál iba tak, bez slova a nečinne.

Nedalo jej to... Keď videla, že tam vytrvalo stojí aj naďalej, tak sa posunula o jedno miesto, keďže sedela na okraji lavice a prívetivým pohľadom ho vyzvala, aby si prisadol. „Ved' dáke miestečko sa ešte vždy nájde aj pre pocestných - cezpoľných,“ pomyslela si.

Chvíľu mu to trvalo, kým sa usadil vo veľkom kabáte. Naša žienka zacítila v nose, že je nielen ošumelý, ale aj zanedbaný, pretože sa okolo neho začala do priestoru šíriť nevábna vôňa. „Nuž, daky nešťastník to bude,“ prebleslo jej hlavou. „Aj pre takýchto je chrám Boží otvoreným domom!“ Snažila sa silou vôle nemyslieť na zápach a v duchu sa vrátila opäť k sebe a k Bohu.

Nie však na dlho. Ženy v predchádzajúcej lavici a aj v lavici za nimi sa začali akosi hlasito hmýriť a otáčať hlavami smerom ku tým dvom. Kostolné ticho sa náhle roztrhlo. „Fúúúj, to je čo za smrad?! Čo sa neumýva?!“ „Takýchto by do kostola nemali púšťať... Sem, medzi slušných ľudí!“

Všetky tieto slová smerovali k mlkvemu staršiemu mužovi sediacemu vedľa našej žienky. Hodené do plácu kostolného ticha zostali visieť vo vzduchu ako narýchlo obesené výčitky. Pomaly, ale isto, si ženy z prilahlých lavíc odsadli do dostatočnej vzdialenosti, aby mohli v ozónovom bezpečí naďalej pokračovať v preberaní ružencových zrníek.

V laviciach bolo odrazu tóóóľko miesta!

Jediní, čo zostali sedieť na tých svojich a nepohli sa, boli on a ona. Dva neznáme ľudské ostrovy blízko seba vytvorili na čas neviditeľnú pevninu. Kúsok ľudskej istoty... Zrnko Božieho milosrdenstva. Pravdupovediac, aj naša žienka chvíľu bojovala sama so sebou, či si aj ona nemá odsadnúť. No čosi (ktosi) jej v tom bránil a zabránil, aby „vinníka“ nenechala na pospas ľudskému vylúčeniu.

Našťastie sa začala omša. On a ona v tichosti sedeli a sledovali to, čo sa odohráva pred oltárom. Nadišla chvíľa pravdy - pred premenením! „Dajte si znak pokoja,“ zazneli slová kňaza v chrámovom priestore ako Božia výzva pre všetkých ľudí dobrej vôle, aby tu, na tomto posvätnom mieste, navzájom vytvorili Božie nebeské kráľovstvo - ľudskú, pozemskú rodinu.

Naša žienka sa otočila k svojmu susedovi, pozrela sa mu do tváre, usmiala sa a vzápätí mu povedala: „Pokoj a bratská láska nech je medzi nami!“ Vo svojej ruke zovrela jeho ruku. „Je taká ako iné ľudské

ruky,“ pomyslela si. „Pokoj aj tebe,“ to boli jediné slová, ktoré vyslovil starý muž a adresoval ich práve jej.

Úsmev na tvári jej zostal až do konca omše. A nielen na tvári... Aj v duši sa jej rozvidnelo! Pretože jej vnútro práve vybojovalo malý - veľký zápas s vlastným egoizmom. Duša vystrela krídelkú a s ľahkosťou vtáčika si od radosti poletela medzi udivenými anjelmi nad barokovým oltárom.

Ktovie, či to bola iba spomínaná naša žienka. Možno to bol zatúlaný pozemsko-nebeský anjel, ktorý si zašiel nie náhodou na podvečernú omšu v nádeji, že možno práve tam nájde človeka, ktorý potrebuje ľudskú blízkosť v jeho osamelom živote. Alebo to bol iný anjel - anjel v skrytosti, ktorý si prepožičal telo starého zanedbaného muža, aby zistil, ako je to v skutočnosti s našou viditeľnou - neviditeľnou vierou.

Text: Veronika Hoffmannová

Foto: Silvia Kobelová

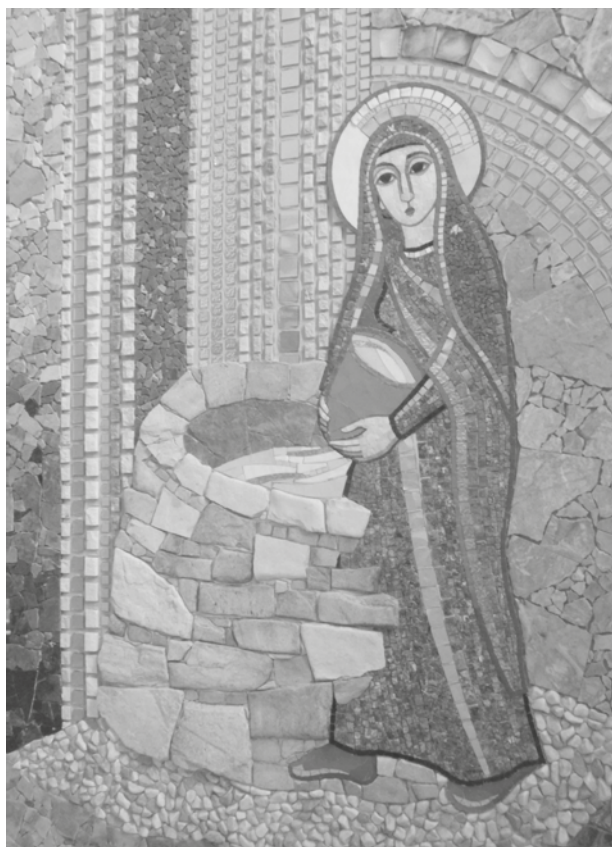
Nechránené územia

Tamara sa zobudila zavčasu ráno. Slnčné lúče zalievajú izbu svetlom a zvestovali nádej na nový deň. Aký bude? Môže v ňom aj ona čakať svetlo alebo to zase bude iba zmes šedivého každodenného stereotypu?

Už rok stále ten istý rytmus. Doobeda online vyučovanie, poobede vychádzka so psom, podvečer telefonáty s kamarátmi. A noc? Najviac miluje okamih, keď vo voňavej pyžame vľupne pod teplú prikrývku. Je to jediná chvíľa dňa, keď verí, že sny patria k životu a môže si ich „dovoliť“. Ba nielen môže. Tamara musí snívať. Je presvedčená, že inak by zomrela. Bez snov by sa jej zo života vytratil všetok jas, nádej a dôvera v lepšiu budúcnosť.

Tamara sníva rovnako intenzívne ako študuje, ako počúva svojich prednášajúcich, ako komunikuje so svojimi priateľmi, ako sleduje svojho psa, keď sa po lúke preháňa nevedomý si toho, o čom svedčí. Pes Dick je počas ich prechádzok okolitými lesmi pre mladé dievča stelesnením slobody a najväčším zdrojom povzbudení k snívaniu.

Dnes Tamara zaspáva s otázkou, ktorú v akomsi dialógu vlastných myšlienok s Neznámym „vysloví“ do ticha svojho srdca: „Povedz mi! Existuje na zemi spriaznená duša, ktorá by mi na 100 % rozumela? Existuje na zemi človek, ktorý by ma vždy pochopil a prijal? A ktorý by neochvejne a bez zaváhania veril, že som dobrá a milovania hodná? Ktorý by ma nechcel vlastniť alebo využiť na svoje vlastné ciele, ale ktorého veľkým šťastím by bolo už len to vedomie, že som? Naozaj je pravda, že sa chceš vylievať na nechránené územia môjho srdca? Práve na tie miesta, kde som najviac zranená a zraniteľná? Hm... Naháňa mi to strach. A áno, ten strach sa stane hrádzou... a... zostane iba sen, ak...“

V tej chvíli, práve v tej chvíli, keď si Tamara uvedomila, že strach môže zničiť všetko to, čomu v najväčšej hĺbke svojho srdca verí, sa jej myšlienky zastavili. Do ticha zaznel odvážne jej pevný a rozhodný hlas Neznámemu: „Potrebujem ťa! Vezmi môj strach a urob ma odvážnou uveriť tvojim snom o mne! Dnes ti otváram miesta v mojom srdci, ktoré som si doteraz chránila. Vstúp! Zalievaj ma láskou! Veľmi ťa potrebujem! TEBA! Ved'...TY jediný vieš o mne všetko!“

Margaréta Lúčna

...tri otázky pre Alžbetku Raabovú

Skauting v Prievidzi nemusíme predstavovať, ale jeho vnútorný program a hodnoty nie sú širokej verejnosti až také známe. Jednou zo základných hodnôt, ktoré skauting vyznáva a podporuje, je priateľstvo. Ako ovplyvnilo skautské priateľstvo maturantku Alžbetku Raabovú, členku 14. zboru skautov v Prievidzi?

1

Betka, si skautkou od roku 2013. Jeden z bodov skautského zákona hovorí: „Skaut je priateľom všetkých ľudí dobrej vôle a bratom každého skauta.“ Myslíš si, že to tak naozaj je?

Myslím si, že by to tak určite malo byť. Obávam sa však, že hlavne v poslednej dobe sa pravé čaro skautingu vytráca, a teda sa akosi pomaly stráca aj hlbší význam skautských hodnôt. Mladí vstupujú do skautských oddielov s túžbou po nových priateľoch a dobrodružstvách, ale často to pri tomto aj končí. Vlastná pohodlnosť im bráni spoznať hlbší zmysel skautingu, ktorý je dobre obsiahnutý napríklad v skautskom slube či zákone. Aby som sa však vrátila k otázke, mnoho skautov, ktorých poznám a stretávam sa s nimi, tento bod skautského zákona dodržiava, a sú to úžasní ľudia, ktorých som spoznala len vďaka skautingu.

2

Kedy si najviac pocítila hodnotu priateľstva vytvoreného vďaka tvojmu pôsobeniu medzi skautmi?

Keď som sa zamyslela nad touto otázkou, vybavili sa mi dve spomienky, keď som bola z hľadiska priateľstva nesmierne vďačná, že som skautka. Prvou bol víkend v auguste 2018. Naskytla sa nám vtedy zriedkavá a veľmi vzácna príležitosť spoznať francúzskych skautov, ktorí sa rozhodli spraviť si letný tábor nezvyčajne - na Slovensku. Prišli k nám priamo z Paríža, čo bolo pre nás niečo neuveriteľné. Táborili nedaleko Kláštora pod Znievom a cez víkend si prišli pozrieť Bojnice a Prievidzu. Našou úlohou bolo sprevádzať ich a robiť im spoločnosť. Keďže boli asi v našom veku, výborne sme si rozumeli a skamarátili sme sa, pričom ja osobne si s nimi stále občas píšem. Bola to výnimočná príležitosť, ktorá sa mi vďaka skautingu naskytla a spoznala som vďaka nej zopár mojich zahraničných bratov - skautov, pretože ako hovorí už spomenutý bod skautského zákona, skaut je bratom každého skauta.

No a druhý moment, ktorý mi napadol, sa odohráva v podstate každý rok v tábore. Totiž, skoro každý večer pred spaním si mňa alebo moju pravú ruku a podradkyňu

Paulínku zavolajú moje zverienkyne - najmladšie členky skautingu, aby sme im porozprávali rozprávku. No ale vieme, ako to chodí. Jedna rozprávka nestačí, vlastne ani dve. Fantázia mi musí na plné obrátky pracovať, pokým nezaspia. Pripomínam, že sa to odohráva tak okolo desiatej večer, kedy by už aj môj mozog po náročnom dni rád vypol. Väčšina mamičiek to pravdepodobne veľmi dobre pozná, ale pre mňa to bolo niečo úplne nové a hlavne ohromne vyčerpávajúce. Teraz si už radšej rozprávky vymýšľam dopredu, aby som ich nemusela vymýšľať v priamom prenose a v drkotajúcej zime skautskej noci. Ale čo som týmto chcela povedať je, že som vďačná za priateľstvo, ktoré som si vybudovala s týmito mojimi malými zverienkami. Cítim, že som im mnohokrát oporou a inokedy zas takou staršou sestrou, na ktorú sa môžu spoľahnúť. Ja si od nich na oplátku „beriem“ čistú detskú radosť, energiu a milé chvíle, ktoré dokážu vytvoriť len deti.

3

V súčasnosti je činnosť skautov kvôli COVID-u prerušená. Nenarušilo toto obdobie a nemožnosť stretávania sa na skautských schôdkach aj vaše skautské priateľstvá?

Určite áno a veľmi ma to mrzí. Niektoré družiny síce mali zopár online družinoviek, ale ten osobný kontakt a chvíle strávené spolu ako družina to nenahradí. Cítim však, že sme si viac uvedomili hodnotu priateľstva a aj od mojich včielok viem, že sa už nemôžu dočkať, keď sa všetky spolu stretneme a užijeme si chvíle plné smiechu a radosti, ktoré nám družinovky prinášali.

Za rozhovor ďakuje Elena Blašková.

Foto: archív Alžbety Raabovej

Jozef, jej manžel, bol človek spravodlivý

rozVEDENÍ K BOHU
so sv. JOZEFOM

Víkend pre rozvedených v nových vzťahoch

11. – 13. júna 2021
ONLINE (cez Zoom)

Prihlasovací formulár nájdete na stránke:

rodinkovo.webnode.sk/podujatia-v-rodinkove

**Misionári saletíni s tímom
spolupracovníkov organizujú**

Letný pobyt
pre rozvedených s deťmi

s nami vám bude lepšie ako pri mori

CHATA LUBETHA, ĽUBIETOVÁ

Prihlasovací formulár na stránke
letnypobytprerovzenych.webnode.sk

Prekvapujúce priateľstvo

„Verný priateľ je ako mocná pevnosť, kto takého nájde, nájde si poklad.“ (Sir 6, 14)

To sú moje najobľúbenejšie slová z Písma, ktoré som si pred pár rokmi veľakrát čítala. Snívala som o priateľovi, ktorý mi bude pevnosťou v životných búrkach, ktorý má pochopiť, prijme takú, aká som - a s ktorým sa najmä veľa nasmejem. Až sa raz stalo.

Ondreja som spoznala cez svoju najlepšiu kamarátku Lucku. Pozvala ma do spoločenstva, ktoré Ondro viedol. Pamätám si naše zoznámenie. Išli sme všetci na omšu a po nej sa ma opýtal, či som veriaci a chodím do kostola. Rád si ľudí doberal, to som pochopila až neskôr. Ja som sa vtedy len zasmiala a povedala: „No vieš, snažím sa s Božou pomocou.“ „No to je pokora, to sa mi páči. Ja tiež,“ odpovedal mi.

Bude z toho priateľstvo?

Po pár strestkách, výletoch, som si všimla, že je to výnimočný chlapec, z ktorého sála hlboký pokoj, dobrota, pochopenie a láska. Cítila som sa pri ňom tak, ako som si vysnívala. Veľa mojich kamarátstiev bolo len o dávaní, často som sa cítila z nich unavená a prehliadaná napriek mojej láske k nim.

Keď veľa dávate, musíte i odniekiaľ čerpať. Preto som Nebeského Ocka prosila za dar pravého priateľstva, aby mi ho dal v Ondrovi. Ocko ma vypočul. S Ondrom sme sa stali najlepšími priateľmi a sme nimi už pár rokov.

Splnený sen

Počula som mnohé názory, že priateľstvo

medzi mužom a ženou je nereálne, že vždy sa jeden zalúbi a je po priateľstve. Môj úmysel bol jasný, ja som si želala najlepšieho kamaráta, nič iné som nehládala. A Ondro bol ešte pred našim zoznámením zamilovaný do kamarátky zo spoločenstva, ktorá ho tiež mala rada. Rovnako sa aj zamýšľal nad povolaním kňaza, čo mal v tom období veľmi komplikované.

Toto priateľstvo mi dáva veľa, i keď sa už nevidíme často, pretože Ondro je už v seminári. Píšeme si alebo voláme, zdieľame sa, veríme si a vzájomne sa posilňujeme modlitbami. Viem, že nech sa stane čokoľvek, mám sa na koho obrátiť, mám s kým rátať. A i keď zídem z očí, nezídem z mysle. Denne ďakujem za dar tohto výnimočného priateľstva.

Neboj sa aj ty prosiť Boha, snívať a nevzdávať to. Nezabúdaj na to, že povedal: „Proste a dostanete.“ (Mt 7,7) Som si istá, že každému z nás chce dať výnimočných priateľov, len ho musíme prosiť a byť trpezliví, pretože ich stretneme v jeho načasovaní.

Text: Dominika Kotradyová

Foto: Silvia Kobelová

Lastovičky sú tu opäť!

S nemennou pravidelnosťou v mesiaci apríl, s nádejou, že jar má opäť svoju moc a zázraky sa dejú za pomoci Vyššej sily, prileteli lastovičky! Tie malé čiernobiele operence sa mihajú ako akrobati na vysunutých hrazdách nad zemou, s odvahou vo výškach plachtia jarným vzduchom, aby nebojácne kľučkovali medzi slnečnými lúčmi a dažďovými kvapkami.

Takéto stretnutie s nimi je každý rok pre mňa osobným sviatkom. Dávam to najavo svojmu okoliu holou vetou: „Prileteli lastovičky!“ Som plná nadšenia a detskej radosti. Okolie je zväčša nechápavé a myslí si svoje. „Vrabce, drozdy, lastovičky, škovránky... Kto sa má v tom operenom drobizgu vyznať, ba dokonca sa ešte radovať? Keby to bola dáka pikoška, dozvedel by som sa viac... Ale lastovičky? Priletia a odletia.“

Nedávam sa však odradiť nezaujmom. O lastovičkách viem svoje. Tento ornitologický úkaz je pre mňa dôležitejší ako cena ropy a benzínu na svetovej burze, prepočítanej na tvrdú dolárovú menu. O tom sa dočítam v novinách každý deň. O tom, že prileteli lastovičky, nepíše ani jedno novinárske pierko.

Dalí zbohom pobrežiu v severnej Afrike,

preleteli ponad Pyreneje, len preto, aby vyhodili kotvy priamo tu, kde ich už nedočkavo vyzerám každý deň. Prekonali nástrahy d'alekých ciest, kde okrem dôležitých reprodukčných povinností potešili cez oči srdce a dušu vnímavého človeka. Bez nich by bola jar chudobnejšia, smutnejšia, to mi verte.

Ktosi múdry povedal: Nejestvuje krása. Len očarenie duše. Tak nech lieta spolu s lastovičkami aj vaša očarená duša človeka!

(Apropo, čakám ešte na jedného môjho favorita. Je to ježko. Ten pre zmenu lieta, pardon, fučí, v nočných záhradách. Aj keď má štyri nohy, krídla sú krídla.)

Text: Veronika Hoffmannová

Foto: Pavel Melicherčík

PS: Pred dvomi rokmi si dve nebojácne lastovičky prenajali na tri mesiace luster v mojej izbe. Tvárili sa, že ja som tam iba podnájomník. Prebúdzali sa za svitania a takmer hodinu si rozcvičovali krídelká a nôžky, občas zašvitorili a potom nečujne ako vtáči duch vyleteli von oknom do sveta.

Svetlo sviece

5. apríla 2021

Pred mesiacom naša prezidentka zažala pred svojím sídlom sviece na pamiatku obetí covidu-19. Ukázala tým nielen svoju spolupatričnosť s pozostalými a vd'aku tým, ktorí sa o chorých starajú či v kríze akokoľvek pomáhajú. Išlo aj o vyjadrenie nádeje na víťazstvo nad touto chorobou.

Zapálenie sviece za zosnulých je súčasťou nielen novembrovej spomienky na cintorínoch, ale aj iných prejavov spolupatričnosti. Najmä pri tragédiách. Na cestách, pri živelných pohromách, ale aj pri vraždách, ako to bolo i pred domom Jána a Martiny vo Veľkej Mači.

Na toto všetko som myslel v sobotu pri veľkonočnej vigílii, nesúc prázdny tmavým kostolom zažatú veľkonočnú sviecu, paškál. Je symbolom Kristovho víťazstva nad tmou smrti. Napriek tomu, že dnes hovoríme hlavne o boji a možnom víťazstve nad covidom, treba si uvedomiť, že ľudstvo má za sebou oveľa väčší zápas i víťazstvo. Nad hriechom a smrťou. Vybojoval ho na Veľkú noc pred takmer 2000 rokmi Bohočlovek Ježiš Kristus. Pre nás všetkých.

K tomu, aby sme na ňom mali podiel, netreba ani vakcínu, stačí na to viera. Preto vám v tento sviatočný deň prajem, aby vás svetlo viery, znázornené aj veľkonočnou sviecou, sprevádzalo celým životom.

Vladimír Slovák **rtv:** Rádio Slovensko **rtv:** slovensko.rtv.sk

Škodlivá ochrana

12. apríla 2021

Jarné upratovanie farskej záhrady mi prinieslo okrem únavy i mnoho radosti. Ale aj bolesť. Najväčšiu som prežíval, keď som z kôry niektorých ovocných stromov odstraňoval staré ochranné pletivo. Len jednu časť. Druhá je už vrastená do kôry a možno aj do dreva. Bolo mi ich ľúto, veď to, čo ich v istom čase chránilo pred zvieratami, sa po rokoch stalo prekážkou ich rastu a bolestivou skutočnosťou. A to len preto, že niekto kompetentný tú ochranu včas neodstránil.

Oveľa väčšiu starostlivosť než stromy vyžadujú naše deti. Podporujeme ich rast a zdravý vývoj a chránime ich pred všetkým, čo by ich mohlo ohroziť. Napríklad pred prechladnutím ich chránime teplou obuvou a dobrým odevom - niekedy už o rok novým, lebo staré je malé. Aj keď nás to stojí peniaze, situáciu chápeme. Nie vždy však chápeme ich psychický rast, dozrievanie. Nechceme meniť zabehnuté pravidlá a pokyny ani formu komunikácie. A často ich chránime pred nebezpečenstvom zvonku tak, že ich to spútava, ba i zraňuje.

Pohľad na ľudí, ktorí mohli a mali dnes byť inde, skúsenosti s „dospelými deťmi“, ma tiež veľmi boľia. A keďže to je farská záhrada, s pokorou a ešte väčšou bolesťou musím dodať, že i my, duchovní otcovia, často veriacich škodlivo chránime.

Jar 2021

19. apríla 2021

Už viac než štyri týždne máme jar. Rovnodennosť bola tohto roku 20. marca. Chladná Veľká noc i týždeň po nej a sneh v prvej polovici apríla akoby však hovorili o návrate zimy. Tak to mnohí vnímali a šomrali: „Toto je jar?“

Áno, toto je jar, priatelia! Postupný prechod od zimy k letu. Postupné ohrievanie ovzdušia i celej prírody, pričom teplota zeme a morí má niekoľkotýždňovú zotrvačnosť - to znamená, že dĺžka dňa nezodpovedá výške teploty. Keby zodpovedala, tak by sme dnes mali takú teplotu, ako býva 20. augusta, čo je však leto. Pritom teraz je ešte len jar!

Naše šomranie na pomalosť otepľovania vo veľkej miere odzrkadľuje našu netrpezlivosť. Všetko chceme mať tu a teraz! Dom, auto, prácu, výplatu, úspech, zisk... zimu i teplo. Koledy počúvame týždne pred Vianocami a opálení chceme byť už na Jána.

Príroda však, chvalabohu, nejde podľa nás. Má svoj rytmus a systém. A je oveľa lepšie ho pochopiť a prijať než šomrať. Ba dokonca sa dá z „oneskorených“ vecí aj radovať. Hovorí o tom množstvo pranostiek, ktoré naznačujú, že chladná a mokrá jar môže znamenať dobrú úrodu. Ich tvorcovia, naši predkovia, ako zrelí ľudia nielen túžili, ale najmä pozorovali a pochopili. A my?

Zamyslenie na dnešný deň **rtv:** vysiela každý pondelok 5:10 hod.

Azalka

26. apríla 2021

Dostal som ju na Zelený štvrtok - azalku indickú. Oproti klasickej, podobnej rododendronom, ktorá sa ako ker pestuje v záhrade, táto je v črepníku a teraz sa vyníma na mojom kuchynskom okne. Za pár týždňov jej biele kvety zmohutneli a skoro celkom zakryli listy.

Všimol si ju aj stolár, ktorému som po montáži ponúkol kávu: „Ten kvet je umelý, však?“ „Nie, je živý,“ hovorím. Neveril, kým neohmatal. Potom sme diskutovali, prečo sa mu zdal byť umelý. Možno i preto, že je priam dokonalý. A to, čo je prirodzené, väčšinou dokonalé nie je. Odchýlka, chyba, malá inakosť patria k prirodzenosti rastlín, zvierat i človeka.

Veľmi rád som počas zimy sledoval vyjadrenia najlepšej svetovej zjazdovej lyžiarky Petry Vlhovej. Skoro vždy našla na svojom výkone chybu či problém. „To je dobré,“ hovoril som si. „Kým si nemyslíš, že si dokonalá, môžeš rásť.“

Dokonalé nie sú ani naše mravné výkony. Autor 143. žalmu hovorí: „Pane..., a svojho služobníka na súd nevolaj, veď nik, kým žije, nie je spravodlivý pred tebou.“ Ale pokračuje: „...ukáž mi cestu, po ktorej mám kráčať,“ a ja dopĺňam, „aby som sa priblížil k dokonalosti“. Priblížil, nie ju dosiahol, lebo to možné nie je. Napriek tomu k spomínanej spravodlivosti či dokonalosti kráčať treba.

Temnota, nad ktorou víťazí Svetlo

Recenzia trilógie *Prorok* od Rachelle Dekkerovej

Počuli ste niekedy o žánri zvanom dystopia? Inak by sme ho mohli nazvať aj antiutópia. V dystopických príbehoch ide o myšlienku fiktívnej spoločnosti, ktorá sa vyznačuje zdanlivou rovnosťou všetkých členov, predovšetkým však totalitnou formou vlády.

Medzi dielami klasickej literatúry by sme tento žáner mohli rozpoznať v hre *R.U.R.* od Karla Čapka či v románe 1984 od Georga Orwella. Rozhodlo sa však po ňom siahnuť aj kresťanské vydavateľstvo i527.net, ktoré v priebehu rokov 2017 a 2018 vydalo dystopickú trilógiu *Prorok* od súčasnej autorky Rachelle Dekkerovej.

Pravá hodnota

Trilógia *Prorok* sa skladá z troch románov: *Vyvolenie*, *Povolanie* a *Návrat*. Jej fiktívny dej sa odohráva v budúcnosti - začína sa v roku 2257. Po katastrofe s očkovacou látkou, ktorá mala ľudstvu pôvodne priniesť slobodu od všetkých chorôb, no napokon ho takmer vyhladila, sa na zemi vyformovala úplne nová spoločnosť, fungujúca na striktných a nemenných pravidlách. Mnohí ľudia však boli skôr ich obetami ako šťastnými obyvateľmi nového sveta.

Ústrednou postavou prvého románu trilógie *Vyvolenie* je Carrington, mladá žena, ktorá neuspeje pri obrade vyvolenia. Nik si ju nevyberie za manželku, a teda je nútená zapadnúť do šedého sveta robotníč bez akejkoľvek nádeje na zmenu. Vo chvíli, keď sa už takmer zmieri s obrazom seba samej ako „veľkého nič“, vstupuje do jej života tajomný Aaron a ponúka jej pravú slobodu. Získať ju môže nezávisle od toho, kde momentálne žije. Stačí, keď uverí, že je dcérou Otca, lebo len on jej dáva tú pravú hodnotu. Dokáže to?

Pustiť veci z rúk

Hlavnou postavou druhej časti s názvom *Povolanie* je Remko, muž, ktorý napriek

tomu, že vedie vzburu proti mestu, Aaronovi až tak veľmi neverí. Má pocit, že všetkých musí „spasiť“ on sám vlastnými silami. No neustále naráža a neúspechy ho čoraz viac zrážajú na kolená. Dokáže napokon svoj život pustiť z rúk a zveriť niekomu mocnejšiemu, ako je on sám?

Príbeh vrcholí o 20 rokov neskôr

v osude mladej Elise v románe *Návrat*. Ako na jedínú obyvateľku mesta na ňu nepôsobí Genesis, sérum, ktoré človeku berie spomienky i slobodu v myslení a úplne ho podriadiť vláde. Elise v sebe nosí tajomné svetlo, ktoré však nedokáže zužitkovať, kým sa neprijme taká, aká je. Aaron sa jej pokúsi ukázať, aká sila sa v nej skrýva. Bude vďaka tomu môcť zachrániť seba i ostatných?

Trilógia *Prorok* ma napriek počiatocným pochybnostiam, či bude tento žáner práve pre mňa, príjemne prekvapila. Drsná Temnota, nad ktorou vždy víťazí Svetlo, prítomnosť Otca, Syna (v postave Aarona) a Ducha Svätého (v podobe vetra) i silné myšlienky týkajúce sa vedomia vlastnej hodnoty, vzdorovania strachu i odovzdania tvorba diela schopné hlboko oslovit' i súčasného človeka.

„Keď ma premáha temnota, keď sa bojím minulosti alebo sa obávam o budúcnosť, keď zabúdam na to, kým som, Otec, tvoj Duch mi pripomína: *Aj toto pomínie. Aj nad tým som zvíťazil*,“ píše autorka v Podákovani na záver tretej knihy. Prijmete jej pozvanie presvedčiť sa o tom tiež?

Petra Humajová

Dotýkam sa Ťa očami, pozerám sa srdcom

Recenzia filmu Strom života

Ako napísať recenziu k takému komplexnému filmu, ako je Strom života (2011)? To je ľahké, stačí pár vetami rozvinúť odporúčanie: „Pozrite si ho, má to zmysel.“

Režisér Terrence Malick stojí za filmom Skrytý život, o ktorom som už v Bartolomeji písal, a vpletol sa mi aj do minulého textu o Pravej blondínke. Ak ste ho videli, určite aj v tomto staršom diele rozoznáte jeho špecifický rukopis.

Človek

Hlavnú líniu filmu tvorí príbeh jednej americkej rodiny odohrávajúci sa okolo polovice minulého storočia. Éterická manželka (Jessica Chastain) a jej prísny muž (Brad Pitt) vychovávajú svojich troch synov. Prchavé okamihy detstva spojené s konkrétnymi vôňami, dotykmi či snami sú predstavené s veľkou pozornosťou a pri niektorých scénach sa nedá nezasnúť nad prirodzenosťou hercov, ktorí akoby nimi ani neboli.

A vtom tu máme niekoľkominútovú sekvenciu vesmírnych scén. Pred chvíľou rodina sedela spolu pri večeri a my sme teraz svedkami toho, čo túto udalosť pred miliónmi rokov umožnilo. Onedlho už sme opäť na Zemi, ale na ľudí si ešte musíme počkať, teraz jej vládnu obrovské jaštery.

Vesmír

Film nám ukazuje grandióznosť stvorenia. Sme súčasťou čohosi obrovského. Naše životné drámy sa odohrávajú na scéne, ktorej hranice nepoznáme. Naozaj sa je čomu čudovať, je čo obdivovať. Aký význam má naša krátka rola v tejto ohromnej mase času a priestoru?

Terrence Malick nám ukazuje aj druhý vesmír. Ten dospievajúceho chlapca, v ktorom dochádza k zrážkam minimálne tak fascinujúcim, ako sú tie medzi nebeskými telesami. Jeho vzťah s otcom sa

rozpína na všetky strany, pulzuje snahou a nepochopením, občas v ňom spozorujeme malý, ale jasný záblesk čohosi nespochybniteľne zmysluplného.

Zmysel

Malickove filmy nesadnú každému. Dokazujú to rôznorodé hodnotenia a komentáre na filmových portáloch. Ak obľubujete akčné filmy, toto bude pre vás zrejme niečo podobné ako sledovanie procesu zasychania farby.

Treba ale v sebe zobudiť dieťa. Ono je schopné úžasu aj nad zdanlivo obyčajnými vecami. Práve úžas je podľa Aristotela základným predpokladom pre filozofovanie. Vzbudzuje v nás totiž otázky, pod jeho vplyvom chceme skúmať svet.

Strom života ponúka veľa materiálu, pri ktorom možno žasnúť. Režisérov rukopis je silný, ale nevtieravý, rovnako ako jeho postuláty. Zdanlivo nesúvisiace scény vytvárajú jeden celok pripomínajúci symfóniu. Takmer nepočuteľne vidieť refrén: Má to zmysel.

Peter Pikulík, OFMConv

Spolu v živote i v cirkevnom kalendári

Svätý Bazil Veľký a svätý Gregor Naziánsky

Po prvýkrát sa stretli počas štúdií v Cézarei. Láska k Bohu i vzdelaniu ich spojila a stali sa nerozlučnými priateľmi. I keď ich cesty nemali vždy spoločnú trasu, cieľ im bol obom jasný - nebo. Svätý Bazil Veľký a svätý Gregor Naziánsky sa rozhodli Bohu obetovať všetko.

Sv. Bazil Veľký sa narodil okolo roku 330 v Novej Cézarei na území dnešného Turecka. Mal ešte ďalších deviatich mladších súrodencov. Jeho otec bol učiteľom rečníctva a Bazil sa už ako sedemročný stal jeho žiakom.

Sv. Gregor Naziánsky sa narodil tiež niekedy okolo roku 330 v Arianze na území dnešného Turecka. Mal dvoch súrodencov. Jeho otec bol pôvodne pohan, ale neskôr sa obrátil a stal sa horlivým kresťanom.

Verní priatelia

Obaja budúci svätci sa po prvý raz stretli v Cézarei a neskôr v Aténach, kam sa prišli obaja vzdelávať. Bývali v jednom dome. Gregor o tomto období píše: „Poznali sme iba dve cesty: do chrámu a do školy. Viedla nás rovnaká nádej na získanie vedomostí, čo ináč budí medzi ľuďmi najväčšiu závisť. Medzi nami však závisť nebola, ale zápolenie sme si cenili. A súperili sme nie v tom, kto z nás bude prvý, ale kto dopraje prvenstvo tomu druhému, lebo každý pokladal slávu druhého za svoju.“

Po skončení štúdií sa Bazil vrátil do rodného mesta a začal - podobne ako jeho otec - vyučovať rečníctvo. Bol úspešný, no svetská sláva ho netešila. Rozdal celý svoj majetok a rozhodol sa žiť ako pustovník.

V tomto rozhodnutí ho zanedlho nasle-

doval i jeho priateľ Gregor, ktorý po ukončení štúdií spravoval otcovský majetok. No túžba po živote pre Boha bola u neho silnejšia. Odišiel za Bazilom do púšte, kde sa spolu modlili i pracovali.

Najskôr pustovníci

Okolo Bazila sa čoskoro začala schádzať čoraz väčšia skupina pustovníkov. Keďže tu však žili bez jednotných pravidiel, Bazil sa im rozhodol spísať záväzný poriadok - regulu založenú na troch sľuboch (chudoby, čistoty, poslušnosti), čím položil základy rehoľného života na Východe.

Keď sa dozvedel, že v jeho rodnom meste podpísal biskup Dianeos ariánske vyznanie viery popierajúce božstvo Ježiša Krista, opustil pustovňu a Dianeu priviedol k tomu, aby svoj blud odvolal. Nástupcom tohto biskupa sa neskôr stal Eusébius, ktorý nemal teologické vzdelanie a poprosil Bazila, aby sa stal jeho pomocníkom. Bazil súhlasil a bol vysvätený za kňaza. Po smrti Eusébia sa stal jeho nástupcom v službe biskupa.

Ako biskup bol Bazil veľmi obľúbený. Zriadil ústav na pomoc pre chudobných, chorých, siroty a pcestných, každý deň kázal a odporúčal časté sv. prijímanie. Žil i naďalej skromným životom, mal malú domácnosť a varil si sám. Pokúsil sa tiež skrátiť a zjednotiť liturgiu, keďže sa na každom mieste slúžila trochu

inak. Vo východnej Cirkvi sa táto liturgia - Liturgia sv. Bazila Veľkého - používa dodnes.

Biskupmi obaja

Gregor bol po istom čase, ktorý prežil na púšti, povolaný svojím otcom späť domov, aby mu pomohol spravovať biskupstvo. Podobne ako Bazil bol vysvätený za kňaza, ale keďže ho verejná činnosť nenapĺňala, odišiel späť za Bazilom. Ten ho požiadal, aby prevzal novovzniknuté biskupstvo v Sasime. Neskôr začal spravovať aj biskupstvo v Carihrade, kde sa veľmi rozšíril ariánsky blud a zostala tam len hrstka pravoverných kresťanov.

V čase, keď Gregor odchádzal do Carihradu, Bazil zomrel - bolo to 1. januára 379. Gregor po jeho smrti i naďalej bojoval s ariánmi. Mnohí ľudia sa pod vplyvom jeho kázania od bludov odvrátili a ariáni stratili moc.

Neskôr, keďže vznikli spory ohľadom zákonnosti Gregorovho zvolenia na biskupský stolec, Gregor z Carihradu kvôli zachovaniu pokoja odišiel a venoval sa hlavne písaniu. Zanechal po sebe veľké literárne dielo. Zomrel v roku 389 alebo 390 v pustovni v Arianze.

Sviatok sv. Bazila Veľkého a sv. Gregora Naziánskeho sa v Cirkvi slávi spoločne - 2. januára. „Zdalo sa, akoby v nás oboch bola jedna duša, ktorá oživuje dve telá,“ napísal kedysi sv. Gregor. Jeho vzťah so sv. Bazilom sa dodnes považuje za vzor verného a svätého priateľstva.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Kamil Mečiar: Životy víťazov 1; www.zivotopisysvatych.sk; www.breviar.sk

Sv. Bazil Veľký (sk.wikipedia.org)

Sv. Gregor Naziánsky (ikatolici.cz)

Ahojte, kamaráti – priatelia!

Priatelia, to sú vzácní ľudia. Skutočne dobrých priateľov zaradujeme medzi rodinu. A mať rodinu, to je skutočné požehnanie. Spolu s priateľmi sa hráte, smeiete i vyvádzate.

No skutočný priateľ nás neopustí, ani keď sme smutní alebo sa nám niečo nepodarí. Naopak, cíti s nami a chce nám pomôcť, aby sme sa znova mohli spolu radovať. Takéhoto **NAJLEPŠIEHO** priateľa má každý z nás... Je ním Pán Ježiš, ktorý dal svoj život za nás.

Svet často pozerá na ľudí a hodnotí ich podľa toho, ako vyzerajú, čo vlastnia, koľko majú peňazí, akú majú farbu pleti a či sú populárni... No pre nášho najlepšieho priateľa – pre Pána Ježiša – tieto veci nie sú podstatné. On sa pozerá do srdca každého človeka, a tak by sme to mali robiť aj my. Je tento človek láskavý? Rád pomáha? Ako sa asi cíti? Miluje Boha? A keď sa začneš pozeráť dovnútra, nie navonok, možno nájdeš aj nepravdepodobné, ale krásne **PRIATEĽSTVÁ!**

Priateľ je človek, ktorý ti ponúkne:

dáždnik počas búrky • deku, keď je chladno • srdce za každého počasia.

Lucka Vlčková, 1.A, PZŠ

Zinka Visič, 2.A, PZŠ

Nezabudnime: Máj je mesiacom Panny Márie a 13. mája oslavujeme sviatok Fatimskej Panny Márie, ktorá sa zjavila vo Fatime trom kamarátom: Lucii, Františkovi a Hyacinte.

Panna Mária, prosíme ťa, oroduj za nás a ochraňuj nás!

Rubriku
pre deti
pripravila
Eva
Trepáčová

K R Í Ž O V K A

Tajnička križovky ukrýva dokončenie výroku: „Niet väčšej osamelosti, ako žiť bez priateľov: priateľstvo násobí statky a rozdeľuje trýzeň, je jediným liekom na nepriateľ osudu a ...“

Pomôcky: entita, ask, Evian	Podlažie, časť domu	Vyjadrenie súhlasu	3. časť tajničky	ENEL, RCEL	ŠPZ okresu Partizánske	Značka obvodu kruhu	Náročnejší turistický výlet	Bodal niekoho rohami	Objavil niečo stratené alebo nové	Známa francúzska minerálna voda	Pani pracujúca na toaletách	Strom, esenciálny olej proti nádkhe
Pohyb nadol vlastnou váhou				Podložíte okoloidú- cemu nohu Značka Cézia								
Handry na omotanie nohy						1. č. tajničky Poháňaný stlačeným vzduchom						
Stredná odborná škola stavebná					Stojan na prašenie kobercov							
Poznávacia značka Švajčiarska		Predložka (miesto) Odniesol inde		Zóna len pre chodcov	Naplnila tekutinou Zármutoč (básnický)							
Opica (zastarane)			2. časť tajničky Priradovacia spojka					Distribútor elektriny Ilegálne na- obchodoval				
Krátko, čiasťočne spia						Kód Holandska Značka intenzity				Osobné zámeno Časť, aj slovný druh		
Dvojhláska			Znejú ako stromy vo vetre Popruh						Bocian po česky Zámeno (tebe)			
Podstata vecí, súčasť							Začiatok pretekov					
	Írska re- publikánska armáda Pastier oviec				Značka teploty Samec svine		Položil ovocie na...(nádobu) Skratka telesného					
Beáta (skrátene)				Udierajte, trestajte					Rýchlo vytiahni meč			
Pýtať sa po anglicky				Remote Control Electric (zn.) Predložka					Kód Talianska Ani (básnický)	United Nations	Osobné zámeno	
Opytovacie zámeno (na veci)			Uzavri klincami Označenie parkoviska									
Zápach po alpe							Tropická poplnavá rastlina					

Ak pošlete správne riešenie tajničky na adresu bartolomejpd@gmail.com do 25. mája 2021, zaradíme vás do žrebovania o knihu sestry Patrície Proctorovej, OSC o sviatosti zmierenia - Veľké pravdy v malých príbehoch.

Tajnička osemsmerovky z minulého čísla znie: „strašná povodeň.“

Pripravila Mária Suríková

Farská kronika

od 29. marca do 30. apríla 2021

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali:

Valentína Banašová
Daniel Bognár
Alexandra Geierová
Anna Trágorová
Lukáš Archel

Manželstvo uzavreli:

Marcel Paulík - Dajana Bulínová
Marek Borko - Dominika Žigmondová
Norbert Luermann - Hana Ščigulinská
Mário Kapri - Alena Pintešová

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Anna Krpelanová, 64 r.
Františka Pálešová, 97 r.
Adria Krchniaková, 76 r.
Karol Karak, 79 r.
Václav Smejkal, 91 r.
Emília Šandorová, 93 r.
Sylvia Hagarová, 69 r.
Gianfranco Sasso, 79 r.
Helena Tkáčová, 85 r.
Vladimír Žamboky, 84 r.
Peter Karpiš, 75 r.
Jozef Pupava, 66 r.
Darina Piešová, 60 r.
Pavol Hricko, 72 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie!

*Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo
cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať far-
skému časopisu Bartolomej, budeme radi,
keď sa nám ozvete a pridáte sa k nám.
Píšte na: bartolomej@farapd.sk*

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,50 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alozj.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori: Marek Sabol, Dominik Kučera,
Jozef Durkot, Elena Cagaňová,
Anna Gálová, Bernadetta Juríčková,
Štefan Kollár, Zuzana Liptáková,
Mária Melicherčíková, Dagmara Pavlove,
Mária Pytlová, Katarína Šimkovičová,
Eva Trepáčová, Miroslav Turanský

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:

str. 1 - Martina Suváková
str. 2 - Jakub Straňanek
(www.jakubstrananek.sk)
str. 35 - Mária Melicherčíková (hore),
Štefan Kollár (dole)
str. 36 - Štefan Kollár

Tlač: Alfa print, s.r.o.

Upozornenie:

Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

Veľkonočné obrady vo farskom Kostole sv. Bartolomeja počas pandémie, apríl 2021

Hodová sv. omša v necpalskej kaplnke, 25. apríla 2021

